

Publieke informatie over de kwaliteit van de opleiding **Bachelor in de toegepaste psychologie**

Inleiding

De bacheloropleiding toegepaste psychologie aan VIVES richt zich op studiekezers die geïnteresseerd zijn in een opleiding waarbij het onderzoeken en het ondersteunen/begeleiden/veranderen van menselijk gedrag centraal staat. De focus van de opleiding toegepaste psychologie ligt o.m. bij het adviseren van werknemers, het vooruit helpen van individuele cliënten, de juiste man of vrouw voor een baan (helpen) selecteren, leerlingen begeleiden met leerproblemen en mensen met gedragsproblemen helpen.

Deze beschrijving van een aantal kwaliteitskenmerken schetst de contouren van de bacheloropleiding toegepaste psychologie door ten eerste in een beschrijving van de opleiding een beknopte toelichting te verschaffen bij 1) de opleidingsvisie, 2) de leerresultaten, 3) het opleidingsprogramma en 4) het onderwijsproces. Ten tweede gaan we in op de vooropgestelde accenten in functie van de verdere ontwikkeling van deze opleiding en focussen we op het resultaat van 1) de kritische reflectie, 2) de opleidingsaudit, en 3) de managementkeuzes. De bespreking van de kwaliteitszorgcyclus is opgebouwd rond de 6 kwaliteitskenmerken van het VIVES-referentiekader 2017-2022.

1. Beschrijving van de opleiding

1.1 Opleidingsvisie

De opleiding bachelor toegepaste psychologie wil studenten opleiden tot bekwame en multi-inzetbare psychologisch consultants die interdisciplinair kunnen samenwerken. Psychologisch consultants die het psychisch welzijn van de mens nastreven in de brede sector van dienstverlening aan individuen, groepen en organisaties. Via handelingsgerichte diagnostiek en via laagdrempelige begeleiding tracht deze zowel preventief als curatief de psychische gezondheid te bevorderen. Er wordt gewerkt vanuit een holistische visie op het individu in zijn context (geheel van biologische, psychologische, sociale en maatschappelijke aspecten die continu elkaar beïnvloeden).

De opleiding ambieert waardierend, warm en studentgericht te zijn, die de ontwikkeling van studenten tot betrokken, kritische en ruimdenkende mensen centraal stellen. Een open attitude waaruit waardering en respect voor elke mens en zijn omgeving blijkt, is daartoe bij zowel studenten als docenten een must.

Een belangrijk uitgangspunt is de zorg voor een flexibel curriculum zodat er kan worden ingespeeld op de continue veranderingen in het werkveld. Gezien het brede werkveld en gezien de parallel met andere (al dan niet universitaire) opleidingen, werd gekozen om met afstudeerrichtingen (zijnde arbeids- en organisatiepsychologie, klinische psychologie, schoolpsychologie en psychopedagogische psychologie) te werken. Op die manier kunnen studenten meer gespecialiseerd worden opgeleid, dit steeds met aandacht voor mogelijke transfer van de verworven competenties in verschillende contexten.

Er wordt ingezet op een 'connected curriculum' met daarbinnen expliciet aandacht voor competenties van de 21ste eeuw (internationale competenties, duurzaam handelen, interdisciplinair samenwerken, ondernemerszin, levensbeschouwelijk competenties, mediawijsheid & generieke digitale competenties, omgaan met diversiteit), blended leren en samenwerking met het werkveld.

1.2 Leerresultaten

De opleiding is uitgewerkt op basis van 14 domeinspecifieke leerresultaten (DLR). Deze DLR werden in de schoot van deze opleiding vertaald in concrete indicatoren die een houvast zijn bij het uitwerken van het onderwijsproces. Deze indicatoren zijn o.m. bepalend bij het nagaan of studenten de vooropgestelde leerresultaten halen (assessment). Deze [link](#) leidt naar de DLR van de bacheloropleiding toegepaste psychologie.

1.3 Opleidingsprogramma

De opleiding bachelor in de toegepaste psychologie (BaTP) maakt deel uit van het studiegebied sociaal-agogisch werk op de campus te Kortrijk. Het gehele programma omvat 180 studiepunten.

De opleiding BaTP omhelst twee trajecten (dag- en afstandsonderwijs) en drie afstudeerrichtingen.

Een professionele bacheloropleiding is per definitie praktijkgericht. Tijdens het eerste opleidingsjaar wordt een inhoudelijk referentiekader aangereikt (o.m. door het verwerven van een correct vakjargon) zodat er de nodige bagage is om in de praktijk te stappen. Daarnaast worden in het eerste jaar vaardigheidsvakken (zoals sociale vaardigheidstraining en psychodiagnostische vaardigheden) ingericht.

Vanaf het tweede jaar worden de verworven brede en algemene inzichten gaandeweg meer toegespitst op de gekozen afstudeerrichting. Dit betreft zowel de praktijk- als de theorievakken. Vanaf deze fase wordt er ook meer en meer aandacht besteed aan vaardigheidsvakken en loopt de student stages van twee (in een tweede jaar) en vier maanden (in een derde jaar) binnen het domein van de gekozen afstudeerrichting.

In het zesde en laatste semester van de opleiding volgt de student een interdisciplinair keuzetraject waarin ook de bachelorproef opgenomen. Er is ook de kans om een internationale les- of projectervaring op te doen, met daarbij de keuze tussen verschillende Europese bestemmingen (Erasmus). De student kan zich ook kandidaat stellen voor een intercontinentaal project.

1.4 Onderwijsproces

Er staan twee leerlijnen centraal: de leerlijn handelingsgerichte diagnostiek en de leerlijn psychologische dienstverlening. Daarnaast wordt -via de leerlijn Professionele houding- het belang van een aantal sociaal-agogische leerresultaten benadrukt als noodzakelijke onderbouw.

In het dagonderwijs neemt de student deel aan praktijkgerichte lessen die begeleid worden door deskundige docenten. Zo bereidt hij/zij zich geleidelijk aan voor op een rol in de arbeidsmarkt. De lessen worden afgewisseld met o.m. stagemomenten en projectwerking. Naarmate de opleiding vordert, neemt de student de studie meer in eigen handen.

Tijdens de opleiding worden de vooropgestelde competenties heel concreet en actief inge oefend tijdens praktijkvakken, via stages en in opdrachten. Alle praktijkvakken worden in kleine groepen georganiseerd.

Naast de praktijkvakken zijn er ook algemene en theoretische vakken, die het inzicht en visie op psychologie in al zijn aspecten onderbouwen en aanscherpen. Bovendien worden sommige algemene vakken ingericht samen met de 3 andere sociaal-agogische opleidingen. Op deze manier leert de student reeds van in het eerste jaar het multidisciplinair karakter van het beroep erkennen en krijg hij/zij ook zicht op de invalshoek van andere hulpverleners.

Studiemateriaal omvat o.m. boeken, cursussen en digitale leermiddelen. Dit studiemateriaal kan worden aangeboden in papieren vorm (gedrukte cursusteksten, readers, leer- en werkboeken,

naslagwerken) of in elektronische vorm (e-boeken, pdf-documenten, PowerPointpresentaties, online tutorials, audio en video). De elektronische leeromgeving, Toledo, speelt een centrale rol tijdens de opleiding. Op Toledo kan alle informatie over de gekozen vakken worden teruggevonden, cursus- en oefenmateriaal worden gedownload en online met docenten in contact gekomen.

Binnen het studiegebied zijn er mogelijkheden om in één jaar een extra professionele bachelor te behalen (60 studiepunten), of de student kan een tweede afstudeerrichting binnen de opleiding BaTP volgen. Via een schakelprogramma kan ook worden ingestapt in een academische master. Voor de opleiding Toegepaste psychologie is het schakelprogramma naar de master in de psychologie de meest voor de hand liggende.

2. Accenten voor verdere kwaliteitsontwikkeling

In functie van het streven naar de vooropgestelde kwaliteitskenmerken uit het VIVES-referentiekader 2017-2022 worden onder meer de hieronder vermelde accenten benadrukt. De keuze voor deze accenten gebeurt op basis van de kwaliteitszorgcyclus van VIVES en refereert hierbij naar 1) de kritische reflectie, 2) de opleidingsaudit, en 3) de managementkeuzes. De onderstaande actiepunten/accenten worden momenteel gerealiseerd (cf. richtdatum start van dit proces is juni 2019). De uitvoering kent per actiepunt –als gevolg van proceseigen accenten- evenwel een verschillende mate van realisatie. Deze accenten worden als losstaande elementen gepresenteerd, maar vanzelfsprekend is het behoud van een goede samenhang ertussen een belangrijk doel.

De opleiding toegepaste psychologie heeft een heldere missie/visie waarin het psychisch welbevinden van de mens centraal staat. Het is evenwel niet evident voor de opleiding om zich te profileren in het werkveld (cf. o.m. onderscheid met master in de psychologie en door de huidige onzekerheid door de wetgeving op vlak van geestelijke gezondheidszorgberoepen die nog niet volledig afgewerkt is).

Het opleidingsteam is heel geëngageerd en gemotiveerd. Er is een positieve dynamiek die groei bevordert. Een aandachtspunt blijft de beperkte diversiteit in het opleidingsteam: hoofdzakelijk jongere docentes met een gelijksoortige studie-achtergrond en beroepskeuzes. Meer diversiteit zou een verrijking kunnen zijn voor het team.

De instroom in afstandsonderwijs is hoog, het is echter geen sinecure om een traject van 180 studiepunten op afstand te doorlopen. De uitval ligt daarom ook hoog. Verkorte routes zijn wel succesvoller.

De opleiding leidt op tot psychologisch consultant. Het counseling aspect komt voldoende aan bod in het programma, maar is niet altijd duidelijk aanwezig in de benaming van de opleidingsonderdelen. Zoeken naar een gepaste benaming van opleidingsonderdelen zou hieraan kunnen tegemoet komen.

De opleiding werkt aan een curriculumhervorming, dit onder meer met aandacht voor de nieuwe profilering van het beroep en noden van het werkveld. Ook is er de vraag om tot een duidelijker naam voor de afstudeerrichtingen te komen.

Er is reeds aandacht voor de competenties van de 21ste eeuw en interdisciplinariteit (doorheen de drie fasen van de opleiding) en er is een goed evenwicht tussen theorie en praktijk. Het blijkt evenwel dat de derde fase als vrij zwaar wordt ervaren in vergelijking met de eerste twee. Het is een aandachtspunt om bij de opbouw van het programma hiermee rekening te houden en piekbelasting in de derde fase zoveel mogelijk af te vlakken.

Het opleidingsonderdeel 'actuele maatschappelijke uitdagingen' (vak uit de laatste fase) kunnen de studenten inruilen voor een VIVES-breed keuze-opleidingsonderdeel; zie o.a. het opleidingsonderdeel artificiële intelligentie (AI). Omdat er een rechtstreekse link is tussen AI met

psychologie, wordt nagegaan of dit opleidingsonderdeel als een vast opleidingsonderdeel kan worden opgenomen in het curriculum. Het studiegebied overweegt om AI aan te bieden in het Engels en het te integreren in het keuzetraject E-society. Op die manier zou dit opleidingsonderdeel terecht komen in het curriculum van de opleiding toegepaste psychologie en tegelijkertijd ook in het curriculum van andere SAW-opleidingen. Ook zal de opleiding nagaan hoe rekening kan worden gehouden met enkele toekomstgerichte tendensen op de arbeidsmarkt zoals bijvoorbeeld herstelgericht-, verbindend en ondersteunend werken.

De opleiding heeft gekozen voor een goede mix aan werkvormen die zijn afgestemd op de doelgroep; in de toekomst zal verder worden gewerkt aan het ontwikkelen van blended werkvormen. Afhankelijk van het doel van het opleidingsonderdeel wordt zowel in (zeer) grote groepen als in kleinere groepen les gegeven. De zeer grote klasgroepen in de eerste fase (tot 230 studenten) zullen omwille van logistieke problemen worden opgesplitst vanaf volgend academiejaar 2019 - 2020. Er zal worden nagegaan of het opstarten van een leerbedrijf een valabele onderwijskundige methodiek is voor de opleiding toegepaste psychologie. In functie van de mogelijke opstart van een leerbedrijf zal de opleiding toegepaste psychologie hierover eerst in gesprek gaan met verantwoordelijken van het leerbedrijf van de opleiding wellbeing- en vitaliteitsmanagement. Een samenwerking tussen beide opleidingen kan mogelijks de rentabiliteit (cf. bezettingsgraad) in het leerbedrijf verhogen.

Er zal ook worden nagegaan hoe 1) Toledo effectiever kan worden gebruikt; 2) maatschappelijk engagement kan worden gevaloriseerd in de opleiding; 3) de VIVES-norm kan worden behaald op vlak van mobiele diploma's (cf. exploreren van internationale stages); en 4) hoe een 'onderzoekende houding' bij studenten explicieter kan worden gestimuleerd.

De stagetoetsing is geüniformiseerd door een sterk uitgewerkte stage-evaluatieleidraad en door interviews tussen de stagebegeleiders. De opleiding is zich evenwel bewust van het belang van afstemming rond stagebegeleiding waarbij continu moet worden gezocht naar een balans tussen uniformiteit en respecteren van persoonlijke stijlen van de student/docent/stageplaats. Ook het behouden van kwaliteitsvolle stageplaatsen is een blijvende uitdaging.

Er zal een toetsmatrix worden uitgewerkt die een overzicht biedt tussen de nieuwe DLR gekoppeld aan de leerlijnen van de verschillende opleidingsfases; dit zodat competenties stapsgewijs worden beoordeeld (met integratie van feedback, feed-up en feedforward).